

SALAMANDERS TEGEN DE STROOM IN

Cor Vos

Ik kom al jarenlang zeer regelmatig op de Strabrechtse Heide. Over de heide stroomt de Witte Loop. Dit is een stroompje dat het Beuven afwatert naar de Kleine Dommel in Heeze. Het Beuven is met zijn oppervlak van honderd hectare het grootste heideven van Nederland. Soms staat de Witte Loop hele maanden droog. Maar aangezien de waterstand op dit moment erg hoog is, watert het Beuven flink af en loopt er een behoorlijke stroom water door de Witte Loop. In het stroompje bevindt zich een stuw. Op maandag 4 februari ben ik rond twee uur 's middags bij die stuw eens een kijkje gaan nemen.

de kant op

Ik zag benedenstrooms een kleine watersalamander tegen de stroom inzwemmen, richting het Beuven dus. Ik was benieuwd wat er bij de stuw zou gebeuren, omdat deze een duidelijke barrière vormt in het stroompje. Omdat het zoekbeeld in eerste instantie nog wat onduidelijk was duurde het even, maar uiteindelijk zag ik inderdaad een salamander langzaam de oever op kruipen. De oever bestaat hier uit een stenen beschutting. Toen ik dat zoekbeeld eenmaal op mijn netvlies had staan, zag ik er spoedig nog één. En daarna nog meerdere, die zich reeds op de oever bevonden, tussen de biezen. Op weg naar de bovenstroomse kant van de stuw. In totaal heb ik in ongeveer één uur tijd zo'n 15 dieren gezien, waarvan ik er twaalf heb kunnen controleren: vier vrouwtjes en acht mannetjes.

meer trek

De volgende dag ben ik samen met Ton van Eck nog eens wezen kijken. Wederom zagen we hier midden op de dag weer trekkende kleine watersalamanders. Zes dieren in 10-15 minuten tijd. Daarvan hebben we er vier kunnen vangen. Dat was gezien de lage temperatuur van zo'n 9°C niet zo'n probleem; ze waren behoorlijk traag. Het waren twee mannetjes en twee vrouwtjes. Eén van de vrouwtjes was al redelijk dik, alsof de eitjes al aanwezig waren in het achterlijf. Bij één van de mannetjes was al duidelijk een deel van het bruidskleed zichtbaar: Het begin van de gekartelde kam en fel rood-zwarte blokken op de staart. Maar nog géén blauwe streep over de staart. Op 12 februari ben ik nogmaals wezen kijken. Toen kon ik wederom 19 salamanders onderscheppen die de

stuw, tegen de stroom in, wilden nemen via de walkant. Dit waren 18 mannetjes en slechts één vrouwtje!

uitsluitend mannetjes

Van de boswachter, Jap Smits van Staatsbosbeheer, vernam ik dat er parallel aan de dieren in het stroompje, ook op het land trek plaats vindt over de heide. Zelf heeft hij op de heide wel eens uitsluitend vrouwelijke exemplaren waargenomen. En, net als ik, had hij bij de stuw ook wel eens uitsluitend mannetjes. Een intrigerend fenomeen.

Conclusie: Alle door mij waargenomen dieren trokken door het water stroomopwaarts, in de richting van het Beuven. Ze wisten allemaal de barrière van de stuw te nemen via de wal. Waar de dieren naar toe trekken....., ik heb geen idee. Maar daar hoop ik achter te komen als ik het komende seizoen voor het eerst begin aan de amfibieën monitoring op de Strabrechtse Heide.

